सोबती
शालेय अभ्यासाचा
ऐश्वर्या बोटे
परी प्रकाशन

सोबती शालेय अभ्यासाचा

© लेखकाधीन

प्रकाशक :
परी प्रकाशन
शाहूपुरी २ री गल्ली,
कोल्हापूर.
फोन : ९६ ८९९० ९८९८

मुखपृष्ठ :
चित्रमित्र पब्लिसिटी, कोल्हापूर.

मुद्रक :
श्री ज्योतिर्लिंग ऑफसेट
कोल्हापूर.

आवृत्ती :
बालदिन, १४ नोव्हेंबर २०१२

किंमत :
रुपये १२०/-

अनुक्रमणिका

१.	दिनविशेष	३
१.	समानार्थी शब्द	६३
३.	म्हणी	८१
४.	वाक्प्रचार	९८
५.	सुविचार	११३
६.	पत्रलेखन	१३२
७.	मराठी व्याकरण	१४८

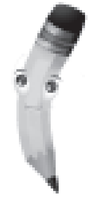

जानेवारी

१ जानेवारी

- १९८० साली पुण्यातील बुधवार पेठ येथे लोकमान्य टिळक व विष्णुशास्त्री चिपळूणकर यांनी 'न्यू इंग्लिश स्कूलची' स्थापना केली.
- १९१९ साली 'गव्हर्मेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट' अस्तित्वात आणि देशात कायदेमंडळे स्थापन झाली.
- १९६६ साली माजी पंतप्रधान लालबहादूर शास्त्री यांचे निधन.

२ जानेवारी

- १९४४ साली महर्षि विठ्ठल रामजी शिंदे यांचे निधन. ते महाराष्ट्रातील एक थोर समाजसेवक, पुरोगामी विचारवंत आणि कर्ते सुधारक होते.
- १८८५ साली पुणे येथे फर्ग्युसन कॉलेज सुरू झाले.
- १९४३ साली क्रांतिकारक भाई कोतवाल यांना हौतात्म्य लाभले.

३ जानेवारी

- १९५८ साली सर एडमंड हिलरी हे दक्षिण ध्रुवावर पोहोचले.
- १९३१ साली सावित्रीबाई फुले यांचा जन्म झाला.
- १९३१ साली गांधीजींनी गोलमेज परिषदेमध्ये संपूर्ण स्वातंत्र्याची मागणी केली.

४ जानेवारी

- १९६४ साली भारतातील पहिले डिझेल इंजिन वाराणसी येथे तयार झाले.
- १८८५ साली गो.ग. आगरकर व लोकमान्य टिळकांनी राजकीय व सामाजिक जागृतीसाठी पुण्यात 'केसरी' वर्तमानपत्र चालू केले.
- याच दिवशी म्यानमारचा मुक्तिदिन झाला.

५ जानेवारी

- १८७४ रोजी नोबेल पुरस्कार विजेते शरीरशास्त्रज्ञ जोसिफ एरलाज्नर यांचा जन्म झाला.
- १९१३ साली मराठीतील कांदबरीकार श्री. ना. पेंडसे यांचा जन्म.
- १९४९ रोजी पुण्यामध्ये राष्ट्रीय संरक्षण प्रबोधिनी (एन. डी. ए.) सुरू झाली.

६ जानेवारी

- १९२४ साली वि. दा. सावरकर यांची येरवडा कारागृहातून मुक्तता.
- १६६४ साली शिवाजी महाराजांनी सुरत लुटली.
- १७९६ साली मुत्सद्दी जिवबादादा पक्षी, महादजी शिंदे यांचे प्रसिद्ध सेनापती यांचे निधन.

७ जानेवारी

- १९९२ साली विश्वनाथला 'ग्रँडमास्टर' हा दर्जा प्राप्त.
- १९२२ साली लोकसाहित्याच्या अभ्यासिका डॉ. सरोजिनी बाबर यांचा जन्म झाला.
- नाटककार, लेखक विजय तेंडुलकर यांचा जन्म १९२८ साली झाला.

८ जानेवारी

- १९७३ साली सकाळ वृत्तपत्राचे जनक दादासाहेब परुळेकर यांचा मृत्यू झाला.
- १८८४ रोजी लोकसेवक केशवचंद्र सेन यांचे निधन झाले ते ब्राम्होसमाजाचे थोर अनुयायी, उत्कृष्ट वक्ते, श्रेष्ठ कार्यकर्ते होते.
- १६४२ साली प्रसिद्ध शास्त्रज्ञ गॅलिलिओ यांचे निधन झाले.

९ जानेवारी

- १८६७ साली प्रो. वेल्स यांनी मुंबईत यशस्वीरित्या हवाई फुग्याचे उड्डाण केले.
- १६६६ साली भारत-पाकिस्तान यांच्यात ताश्कंद येथे करार झाला.
- १८८० साली वासुदेव बळवंत फडके यांना जन्मठेपेची शिक्षा झाली.

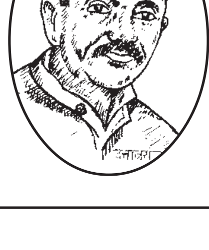

१० जानेवारी

- १९६६ रोजी लालबहादूर शास्त्री यांचा मृत्यू.
- १९२० रोजी यूनोचे पहिले अधिवेशन भरले.
- जिनिव्हा येथे राष्ट्रसंघाची स्थापना झाली.

११ जानेवारी

- १९३४ साली सूर्यसेन याला फाशी देण्यात आली.
- १९९६ साली नेल्सन मंडेला यांना इंदिरा गांधी शांतता पुरस्कार देण्यात आला.

१२ जानेवारी

- १७०८ साली सातारा ही मराठी राज्याची नवी राजधानी करण्यात आली.
- १८६३ साली स्वामी विवेकानंद यांचा जन्म झाला.
- १५९८ साली सिंदखेड येथे राजमाता जिजाबाई यांचा जन्म.
- १९९२ साली पं. कुमार गंधर्व यांचे निधन झाले.

१३ जानेवारी

- १९३८ साली संतूरवादक शिवकुमार शर्मा यांचा जन्म झाला.
- १९४९ रोजी भारतीय अंतराळवीर राकेश शर्मा याचा जन्म.
- विज्ञानाचे नोबेल पारितोषिक विजेते विल्यम वेन यांचा जन्म.

१४ जानेवारी

- १८५१ साली शेवटचे बाजीराव पेशवे यांचे निधन.
- १९९९ साली एस. एस. सुब्बालक्ष्मी यांची भारतरत्न पुरस्कारासाठी निवड.
- रघुनाथ धोंडो कर्वे यांचा मुरुड गावी जन्म.
- मकर संक्रांत किंवा भूगोल दिन.

१५ जानेवारी

- १९१९ साली रा.शाहूंनी स्पृश्य-अस्पृश्यांना एकत्रित शिक्षण व्यवस्था सुरू केली.
- १७६१ साली पानिपतचे तिसरे युद्ध संपले.
- १५६४ साली खगोलशास्त्रज्ञ गॅलिलिओ यांचा जन्म.

१६ जानेवारी

- १९५४ साली महाराष्ट्रातील प्रसिद्ध चित्रकार, शिल्पकार, चित्रपट निर्माते आणि दिग्दर्शक कलामहर्षी बाबूराव पेंटर यांचे कोल्हापुरात निधन.
- १६८१ साली संभाजीराजेंचा छत्रपती म्हणून राज्याभिषेक झाला.
- १९०१ साली न्यायमूर्ती महादेव रानडे यांचे निधन झाले.

१७ जानेवारी

- १७०६ साली बेंजामिन फॅकमिन फ्रँकलिन याचा जन्म झाला.
- १९८१ साली नवी दिल्ली येथे आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव साजरा झाला.
- १८६० रोजी रशियन साहित्यिक आंतोन चेक्वॉव्ह यांचा जन्म झाला.

१८ जानेवारी

- १९६७ साली डॉ. पांडुरंग खानखोजे यांचे निधन झाले.
- १९४४ साली भारतीय ज्ञानपिठाची स्थापना झाली.
- १८९५ साली कवि वि.द. घाटे यांचा जन्म झाला.

१९ जानेवारी

- १९९० साली पुणे येथे आचार्य रजनीश यांचे निधन झाले.
- १८९२ साली चिं.वि. जोशी या विनोदी लेखकाचा जन्म झाला.
- १७३६ साली स्कॉटिश शास्त्रज्ञ जेम्स वॅट याचा जन्म झाला.

२० जानेवारी

- १७७५ साली शास्त्रज्ञ आंद्रेमारी यांचा जन्म झाला. त्यांनी ॲमिटर हे उपकरण शोधून काढले.
- १८७१ साली प्रसिद्ध उद्योगपती रतनजी टाटा यांचा जन्म झाला.
- १२९७ साली योगी चांगदेवांनी समाधी घेतली.

२१ जानेवारी

- १९४५ साली क्रांतिकारक रासबिहारी बोस यांचे निधन झाले.
- १९३९ साली औंध प्रजेला संपूर्ण स्वराज्य मिळाले.
- १९२४ साली रशियन राज्यक्रांतीचे जनक लेनिन यांचे निधन झाले.
- १८०५ साली भरतपूर येथे होळकर व जाट यांनी इंग्रजांचा प्रचंड पराभव केला.

२२ जानेवारी

- १९७२ साली स्वामी रामानंद तिर्थ यांचे निधन झाले.
- १६८२ साली श्री समर्थ रामदासांचे महानिर्वाण.
- १९५८ साली संयुक्त अरब प्रजासत्ताक राष्ट्राची स्थापना झाली.

२३ जानेवारी

- १८९७ साली कटक येथे नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म.
- १९५० साली रसायनशास्त्रातील नोबेल पारितोषिक विजेते ऑटोडायलय यांचा जन्म झाला.
- १६६४ साली कर्नाटकातील होद्दिगेरे येथे शहाजीराजे भोसले यांचे अपघाती निधन झाले.

२४ जानेवारी

- १९५० साली डॉ. राजेंद्रप्रसाद भारताचे पहिले राष्ट्रपती बनले.
- १९६६ साली इंदिरा गांधींनी पंतप्रधानपदाची शपथ घेतली.

- १९५० साली जन–गण–मन या गीताला राष्ट्रगीत म्हणून मान्यता.

२५ जानेवारी

- १९९१ साली मोरारजी देसाई यांना 'भारतरत्न' हा पुरस्कार देण्यात आला.
- १९८२ साली विनोबा भावे यांना 'भारतरत्न' ही पदवी प्रदान.
- १९८८ साली 'पृथ्वी' या क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी करण्यात आली.

२६ जानेवारी

- १८७६ साली मुंबई–कलकत्ता–मुंबई रेल्वे सुरू झाली.
- भारताचा प्रजासत्ताक दिन.
- १९५६ साली डॉ. राजेंद्रप्रसाद यांना 'भारतरत्न' हा किताब मिळाला.
- १९५० साली सारनाथ येथील अशोकस्तंभावरून 'सिंह शीर्ष' हे राष्ट्रीय चिन्ह म्हणून स्वीकारण्यात आले.

२७ जानेवारी

- १९६७ साली शालेय अभ्यासक्रम तयार करणाऱ्या महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
- १९०१ साली तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांचा जन्म झाला.
- १९२६ साली भारतीय रणझुंजार भूदलप्रमुख जनरल अरुणकुमार वैद्य यांचा जन्म झाला.

२८ जानेवारी

- १८६५ साली पंजाबचे सिंह लाला लजपतराय यांचा जन्म झाला.
- १९२५ साली डॉ. राजारामन यांचा जन्म झाला.
- १९९७ साली ग्रामोद्धाराचे संस्थापक रामचंद्र बाबूरावजी जाधव यांचे निधन झाले.

२९ जानेवारी

- १९२६ साली अब्दुल कलाम यांचा जन्म झाला.
- १५०६ साली थोर दर्यावर्दी कोलंबस यांचे निधन झाले.
- १७८१ साली भारतातील पहिले वृत्तपत्र 'दि बेंगॉल गॅझेटची' सुरुवात झाली.

३० जानेवारी

- १९४८ साली गांधीजींची हत्या करण्यात आली.
- १९११ साली वि.दा. सावरकर यांना काळ्या पाण्याची शिक्षा ठोठावण्यात आली.
- १९४८ साली सी. राजगोपालचारींची पहिले गव्हर्नर जनरल म्हणून नियुक्ती करण्यात आली.

३१ जानेवारी

- १९६३ ला मोराला भारताचा राष्ट्रीय पक्षी म्हणून घोषित करण्यात आले.
- १९७१ साली 'अपोलो – १४' हे यान चंद्राकडे रवाना.
- १९४९ साली मुंबई राज्यात कोल्हापूर व बडोदा ही दोन्ही संस्थाने विलीन झाली.

फेब्रुवारी

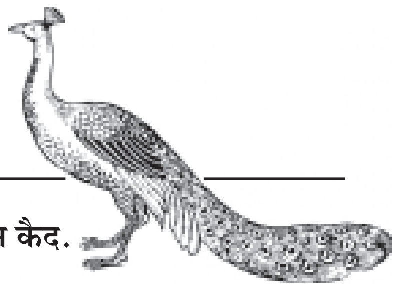

१ फेब्रुवारी

- १६८९ साली छत्रपती संभाजीराजे संगमेश्वर येथे मोगलांकडून कैद.
- १९७७ साली भारतीय तटरक्षक दलाची स्थापना झाली.
- १८६४ साली जगप्रसिद्ध निग्रो कृषितज्ज्ञ जॉर्ज वॉशिंग्टन कार्व्हर यांचा जन्म झाला.

२ फेब्रुवारी

- १९१७ साली गोरगरिबांचे धन्वंतरी, सत्पुरुष व लो. टिळकांचे सहाकारी म्हणून वावरणारे महर्षी आण्णासाहेब पटवर्धन यांचा पंधरा दिवसांच्या प्रायोपवेशनानंतर देहत्याग.
- १३१४ साली संत नरहरी सोनार यांनी समाधी घेतली.
- १९०७ साली मूलद्रव्यांच्या परमाणूभाराचे संशोधक डिमेट्री मेंडेलिफ यांचे निधन झाले.

३ फेब्रुवारी

- १८३२ साली जेजुरीच्या खंडोबाचा प्रसिद्ध भक्त आणि विख्यात बंडखोर रामोशी उमाजी नाईक याला फाशी.
- १९६६ साली रशियाचे लुना – ९ हे अवकाशयान चंद्रावर उतरवले.
- १९२५ साली भारतातील पहिली विद्युत रेल्वे मुंबई ते कुर्ला या लोहमार्गावर सुरू झाली.

४ फेब्रुवारी

- १६७० साली शिवरायांचे सुभेदार तानाजी मालुसरे यांचा कोंढाणा किल्ला लढविताना मृत्यू.
- १९०६ साली प्लूटो ग्रह शोधणाऱ्या क्लाईड विल्यम टॉमबॉ यांचा जन्म झाला.
- १९४४ साली चलो दिल्लीचा नारा देत आझाद हिंद सेनेने दिल्लीकडे कूच केली.

५ फेब्रुवारी

- १९२२ साली चौराचौरी पोलीस ठाण्यावर सत्याग्रहींनी हल्ला करून जाळपोळ केली.
- महाराष्ट्रातील सुप्रसिद्ध कीर्तनकार बाबामहाराज सातारकर यांचा जन्म झाला.
- १२९४ साली देवगिरीच्या यादव साम्राज्याचा अस्त.

६ फेब्रुवारी

- १९३९ साली सयाजीराव गायकवाड यांचे निधन झाले. ते बडोदा संस्थानचे कर्तबगार अधिपती महाराज होते.
- १९३२ साली 'अयोध्येचा राजा' हा दादासाहेब फाळके यांचा पहिला मराठी बोलपट मुंबईच्या मॅजेस्टिक चित्रपटगृहात प्रदर्शित झाला.
- १९३१ साली पंडित मोतीलाल नेहरू यांचे निधन झाले.

७ फेब्रुवारी

- १९८८ साली 'डेव्हिस टेनिस कप' युगोस्लाव्हियाने जिंकला.
- १२७४ साली चक्रधर स्वामी यांचे निधन.
- १८३४ साली मेंडेलिव्ह दमित्री यांचा जन्म झाला. ते मूलद्रव्यांच्या आवर्तसारणीचे जनक होते.

८ फेब्रुवारी

- १८९७ साली भारताचे तिसरे राष्ट्रपती झाकीर हुसेन यांचा जन्म झाला.
- १९९४ साली कसोटी सामन्यात कपिल देवने सर्वाधिक बळी घेण्याचा विक्रम केला.
- १८९९ साली रामचंद्र द्रविडांना वासुदेवराव चाफेकर व रानडे यांनी पिस्तुलातील गोळ्या झाडून यमसदनास धाडले.

९ फेब्रुवारी

- १९०० साली 'डेव्हिस चषक टेनिस स्पर्धा' सुरू झाली.
- २००८ साली बाबा आमटे यांचे निधन झाले.
- १८७४ साली प्रसिद्ध स्वातंत्र्यशाहीर कवी गोविंद यांचा जन्म झाला.
- १९५१ साली स्वतंत्र भारताच्या पहिल्या जनगणनेचे काम सुरू झाले.

१० फेब्रुवारी

- १९२९ साली राष्ट्रीय विद्यापीठाची स्थापना झाली.
- १९०९ साली अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष अब्राहम लिंकन यांचा जन्म.
- १८८३ साली वासुदेव बळवंत फडके यांचे निधन झाले.

११ फेब्रुवारी

- १८१८ साली इंग्रजांनी सातारचा 'अजिंक्यतारा' किल्ला जिंकला.
- १९७९ साली अंदमान-निकोबार येथील सेल्युलर जेलला राष्ट्रीय स्मारक म्हणून मान्यता मिळाली.

- १८४७ साली सुप्रसिद्ध अमेरिकन संशोधक विद्युतप्रकाश व ध्वनी उपकरणांचे जनक थॉमस अल्वा एडिसन यांचा जन्म झाला.

१२ फेब्रुवारी

- १९८८ साली बुद्धिबळपटू विश्वनाथन आनंद यांनी याच दिवशी नवा विक्रम केला.
- १९२८ साली बार्डोलीच्या सत्याग्रहास सरदार वल्लभभाई पटेल यांनी प्रारंभ केला.
- १७९४ साली नाना फडणवीस यांचा जन्म झाला.

१३ फेब्रुवारी

- १९६० साली फ्रान्सने त्याचा पहिला अणुबॉम्ब घडवून आणला.
- १९१४ साली 'लल्फान्सो बर्टिलाल या मानववंशशास्त्रज्ञाचे निधन झाले.

१४ फेब्रुवारी

- १९२२ साली प्रसिद्ध गायक पं. भीमसेन जोशी यांचा जन्म झाला.
- १३७८ साली बुक्कराय यांचे निधन झाले. ज्यांनी विजयनगरचे साम्राज्य स्थापन केले.
- १८६९ साली विद्युतभारित कणांवर संशोधन करणाऱ्या 'चार्ल्स विल्सन' या शास्त्रज्ञाचा जन्म झाला.

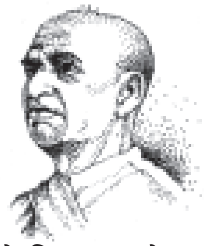

१५ फेब्रुवारी

- १९५० साली सरदार वल्लभभाई पटेल यांचे निधन झाले.
- १५६४ साली प्रख्यात खगोलशास्त्रज्ञ गॅलिलिओ यांचा जन्म झाला.
- १९८० साली कुष्ठरोग्यांचे पहिले भारतीय सेवक पद्मश्री मनोहर दिवाण यांचे निधन झाले.

१६ फेब्रुवारी

- १९५५ साली प्रसिद्ध वैज्ञानिक व संशोधक मेघनाथ साहा यांचे निधन.
- १७४५ साली पराक्रमाने श्रेष्ठ असलेले पेशवे थोरले माधवराव यांचा जन्म झाला.
- १९४४ साली दादासाहेब फाळके यांचा मृत्यू झाला.

१७ फेब्रुवारी

- १८३६ स्वामी रामकृष्ण परमहंस यांचा जन्म झाला.
- १८८८ साली परमाणू रचना व गुणधर्माचे अभ्यासक ऑटिस्टर्न यांचा जन्म झाला.
- १८८३ साली एडन तुरुंगात आद्य क्रांतिकारक वासुदेव बळवंत फडके यांचे निधन होऊन स्वातंत्र्ययुद्धात पहिली आहुती पडली.